

Hi ha ben poques possibilitats d'obtenir un testimoni sincer, al carrer, per a saber què passa a la Cuba d'avui. Els mitjans públics, controlats fèrriment pel règim, són impermeables a qualsevol crítica que posi en dubte els beneficis de la Revolució. Enmig d'aquest panorama, internet podria representar una esperança per a l'obertura informativa de l'illa. Però, ara per ara, res a fer. Segons xifres de la Unió Internacional de Telecomunicacions (ITU), el setembre de l'any passat només l'1,7% dels cubans tenia accés a la xarxa, un dels índexs més baixos del món. A l'interior, es pot connectar a internet una escassa minoria, sobretot professors universitaris i professionals que treballen per a empreses estrangeres. Per als qui tenen una connexió que depèn del govern, el nombre de megabytes que poden emprar mensualment és molt limitada i sotmesa a control, segons fonts de l'interior de l'illa consultades per aquest setmanari. Les mateixes fonts justifiquen el control d'internet pel mal ús que se n'ha detectat, amb referència a l'accés a material pornogràfic i a la còpia il·legal de films.

Així doncs, l'existència de blogs és gairebé una quimera, però, malgrat tot, se'n troba algun. *Generación Y* és, per exemple, el nom de la bitàcola que manté Yoani Sánchez, una filòloga que, amb els seus comentaris crítics contra el règim des de l'interior de l'illa fins i tot ha acabat despertant l'interès de cubans que viuen a l'exterior. I això fins al punt que mesos enrere l'agència Reuters en va fer circular una entrevista en què relatava les peripècies a què es trobava obligada per a mantenir el blog, com ara haver-se de fer passar per turista si volia accedir a les connexions –molt cares– que ofereixen els hotels de l'Havana només per als estrangers. Aquest relat encara ha augmentat més l'interès pels seus comentaris, escrits des del contacte directe amb la realitat de l'illa. “Les últimes reflexions de Fidel Castro m'han fet acabar la paciència”, escrivia Yoani al seu blog el 5 d'octubre. “Pura frivolidat política –continua–, això de reflexionar sobre caps d'estat. La nostra realitat demana a crits que s'obrin espais per a escoltar l'opinió popular. Fins quan es consu-

Els habitants de Cuba van escollir la nova Assemblea Nacional diumenge. Tot i l'aparença democràtica, una de les poques maneres que tenen els cubans d'explicar què passa a l'illa és a través dels blogs d'internet. Tanmateix, el règim castrista, conscient del poder de la xarxa, aposta per mantenir-la sota mínims.

Cuba com un blog

miran les poques pàgines de la premsa nacional a satisfer la vanitat personal d'un polític que no ens representa, que no es fa ressò de les nostres exigències i que ni tan sols ens esmenta?”

Blogs exteriors. Però bona part dels blogs sobre Cuba, fòrum de l'exili, s'escriuen des de l'exterior, a Miami o Barcelona. Els escriptors Jorge Ferrer o Ernesto Hernández Busto mantenen, des de la capital catalana, dues de les bitàcoles de referència: el primer amb *El Tono de la Voz*, a Cu-baencuentro.com, i el segon amb un blog convertit en portal que, sorgit per fer el seguiment de la salut de Fidel Castro quan va abandonar el poder, ha acabat creant un estil propi per a informar sobre Cuba, Penultimosdias.com. Alguns altres escriptors i intel·lectuals de Cuba contribueixen a la blogosfera, com és ara l'autor Juan Abreu, també

des de Barcelona, amb *Emanaciones*, i la popular Zoé Valdés; en aquest cas, però, des de París.

Aquesta escriptora cubana opina que “quan els blogs cubans són d'informació i d'anàlisi veritable per part de l'autor són molt necessaris”. Creu que no existeixen per a omplir un buit informatiu ni per a fer publicitat d'uns altres punts de vista. “Aquests blogs –continua l'autora– qüestionen la veracitat de la informació amb relació a Cuba i als cubans als mitjans de comunicació.” Valdés reconeix que els llegeix i hi participa habitualment perquè li serveixen “per a irritar-me, perquè això és el que hauríem de tenir a la premsa a Cuba, la llibertat d'escriure, de pensar, d'opinar, i no és així”. L'autora de *Te di la vida entera* opina que “el castrisme ja ha fet molt mal” i que el règim fa servir la xarxa “per espiar, insultar i escriure

La banda musical de l'exèrcit cubà toca una marxa enmig d'un espectacle de focs d'artificial, el dia 8 de gener a l'Havana, durant els actes de commemoració de la Revolució.

mentides", de manera que ara per ara internet no és cap perill per al règim. "Internet no mata ni guareix; és un suport magnífic", hi afegeix.

Per una altra banda, Jorge Ferrer no creu que els blogs cubans serveixin per a omplir cap buit informatiu als mitjans, en cas que hi hagi un buit. "La informació diària de Cuba ens arriba per mitjans controlats pel règim —que ofereixen la visió que interessa el govern castrista— i les cròniques dels corresponsals de mitjans estrangers acreditats a Cuba, que són presoners de la seva condició de corresponsals perquè saben que allò que escriuen és sotmès cada dia a escrutini per les autoritats del Centre de Premsa Internacional". Ferrer afirma, doncs, que es tracta, en aquest cas, "d'una informació condicionada des de l'acceptació de la corresponsalia". Tot plegat, en opinió de l'autor, fa pensar que, en compte d'un "buit informatiu", a la premsa estrangera hi ha un "ple d'enormes falsedats i de moltes mitges veritats, de negociacions permanents sobre què publicar i què callar".

En vista d'aquest panorama, Ferrer assenyala que els blogs cubans "poca cosa poden fer per pal·liar aquesta situació, tret que siguin capaços de produir informació a partir de fonts fiables de l'Havana". En aquest sentit, l'escriptor cubà afegeix que els blogs que sol llegir "es dediquen a reproduir notícies ja publicades o a l'exercici predilecte de l'exili cubà: vanagloriar-se d'un anticastrisme radical". Ferrer troba, a més, que a la majoria de blogs es detecta fàcilment un "clar alineament amb posicions ideològiques molt precises, i la incapacitat dels seus gestors d'imaginar una Cuba que vagi més enllà de les seves filiacions, per comprensibles i fins i tot justificades que siguin". Sigui com sigui, són un contrapunt a la premsa estrangera que, com en el cas de l'espanyola, en opinió de Ferrer, "no fa sinó reflectir què passa en un ampli estrat de la intel·lectualitat espanyola, inclosa la classe periodística", tots marcats per aquell vers de Jaime Gil de Biedma: "Espero alguna esperanza que no venga de Miami".

Cap perill per al règim. Ara per ara, però, aquests blogs no són cap perill per al règim. "Cuba, país on hi ha un aparell de ràdio a cada llar —afirma Ferrer—, ha rebut durant 20 anys emissions de Ràdio Martí provinents de Florida i això no ha representat cap commoció radical." I es demana: "Com es pot pretendre que amb les taxes d'accés a internet que té el país —absolutament esquivades— els blogs animats per cubans a l'exili puguin exercir una influència que vagi més enllà de l'anècdota?" Ara bé, considera que "la informació constitueix un perill per al castrisme" vingui d'on vingui i, en conseqüència, "la manera immediata i massiva d'accedir a la informació que permet internet espanta els guardians del règim, que hi coarten permanentment l'accés als professionals i a la població en general".

Ernesto Hernández Busto divideix els blogs de l'interior de Cuba entre els independents —molt escassos— i "els que promou el govern per a ocupar espai de propaganda i divulgar notícies favorables als cercadors d'internet". Segons aquest autor, "ni els uns ni els altres no hi tenen gaire incidència perquè a Cuba la immensa majoria de persones no tenen connexió a la xarxa. Els escassos blogs independents de l'interior de l'illa "no es consideren perillosos perquè a Cuba molt poca gent sap que hi ha blogs amb opinions alternatives o simplement independents, i els qui ho saben tampoc no poden accedir-hi gaire sovint", afirma Hernández Busto, i afegeix que a l'illa "es controla l'accés curosament amb excuses variades". "Pel tipus de mecanisme de connexió i l'escàs nombre de servidors —continua l'autor—, no és difícil de censurar les adreces més conflictives". A més a més, per contrarestar els discursos favorables a la xarxa, nombrosos teòrics locals "han intentat desprestigiar internet com a part del món capitalista", explica Hernández Busto.

Joan Antoni Guerrero Vall